

Pb 4774 Sofienberg
0506 Oslo
www.mxst.no
trond@mxst.no
412 77 41

Pb 4774 Sofienberg
0506 Oslo
www.ostnorskjazzsenter.no
post@ostnorskjazzsenter.no
2200 5628

Til
Hedmark fylkeskommune
Oppland fylkeskommune

Oslo, 17.okt 2018

MØST og Østnorsk jazzsenterers innspill til ny fylkeskommunal satsing på musikk i Oppland og Hedmark

Vi har med stor interesse lest Telemarksforskings notat «En høysang for Innlandet. Ny fylkeskommunal satsing på musikk i Oppland og Hedmark», og vil med dette takke og berømme Oppland og Hedmark fylkeskommuner for å ta både musikklivet og regionreformen på alvor. Å bestille en utredning om hvordan den fylkeskommunale innsatsen for et styrket musikkliv best kan koordineres, vitner om politikere og administrasjon som tar musikkliv og musikere på alvor. Etableringen av Teater Innlandet viser hvordan fylkene har lyktes med et stort kunstnerisk løft som setter spor i alle deler av regionen. Regionteateret bygger på en god modell som enkelt kan kopieres til musikkfeltet.

Telemarksforskings notat er grundig. Forskerne har vært i kontakt med mange informanter fra de to fylkene. Vi er trygge på at rapporten danner et godt grunnlag for å fatte vedtak om å etablere en ny regional organisasjon for musikkfeltet i Innlandet.

Her følger våre innspill i innspurten fram mot endelig vedtak:

- **Forslaget om etablering av Musikk i Innlandet (MI) representerer en historisk satsing på det frie musikkfeltet**, og vil bidra til å styrke lokale bransjeaktører gjennom kjøp av tjenester, men også ved å inngå i samarbeid, etablere nettverk og styrke allerede eksisterende strukturer.
- **Vi støtter opprettelsen av en pool, men dette bør kombineres med oppdrag av åremålskarakter**, dvs oppdrag hvor musikere, solister, musikkarrangører og komponister jobber sammen over tid. Slik ivaretas utøvernes behov for kontinuitet og fleksibilitet.
- **Vi støtter en tredeling av MI med**
 - prosjekter initiert av kunstnerisk leder
 - prosjekter initiert av leder i samarbeid med lokale aktører
 - prosjekter initiert av regionale aktører

forutsatt at MI også kan initiere store produksjoner som krever større økonomisk innsats

- **Den økonomiske rammen må oppjusteres.** MI bør finansieres på samme nivå som tilsvarende regionale musikksatsinger. *(Per 2018 har det minste regionale orkesteret i landet, Det norske blåseensemblet, finansiering fra stat, fylke og kommune på cirka 35 mill., mens det største regionale orkesteret, Trondheim symfoniorkester, mottar omlag 123 mill.)*
- **Innlandet fylkeskommune må videreføre eksisterende tilskuddsordninger utenfor MI:**
 - beholde og videreutvikle eksisterende ordninger for arrangør- og festivaltilskudd
 - beholde og videreutvikle eksisterende ordninger for kunstner- og arbeidsstipender
 - bidra til, og være en pådriver for, utvikling av eksisterende og nye øvings- og produksjonslokaler og framføringsarenaer i hele regionen
- **MI, Innlandet fylkeskommune og MØST må etablere en egen avdeling av MØST i Innlandet.** Det er ingen grunn til at MI skal ha ansvar for å samle inn og videreformidle musikkbransjespesifikk kompetanse, når dette ansvaret allerede er plassert hos de regionale kompetansesentrene for musikk.

I det følgende vil vi gå nærmere inn på og kommentere ulike temaer og problemstillinger som tas opp i notatet:

1. Østnorsk jazzsenter og MØST i rapporten

Aller først må vi innrømme at vi er overrasket over at Østnorsk jazzsenter ikke er nevnt i rapporten, og dessuten at MØST Musikknettverk Østlandet knapt er omtalt.

Østnorsk jazzsenter er ett av fem regionale produksjons- og kompetansesentre for jazz og improvisert musikk. Vi ble etablert i 1997, og har hele Østlandsregionen, dvs Oslo, Akershus, Østfold, Buskerud, Hedmark og Oppland, som virkeområde. Sammen med fylkeskommunene i regionen, finansierer staten, ved Norsk kulturråd, vår virksomhet.

Østnorsk jazzsenter driver et profesjonelt regionalt jazzorkester, Ensemble Denada, og et improviserende vokalsemble, Oslo 14. Ensemblene består av utøvere fra hele landet, inkludert Innlandet. Jazzsenteret driver også talentutvikling og rekruttering til musikkfeltet gjennom sommerkurs (på Moelv) og ungdomsensemblen. I samarbeid med Hedmark og Oppland musikkråd, og med tilskudd fra respektive fylker, etablerer vi høsten 2018 et ungdomsjazzorkester for Innlandet med medlemmer i alderen 14 til 20 år. Fram til inneværende år var Østnorsk jazzsenter og MØST Musikknettverk Østlandet én organisasjon, med et omfattende kompetansetilbud i samarbeid med ulike lokale og regionale aktører i

Innlands-regionen. Virksomheten i MØST har over de siste åtte år vokst og er nå, som notatet helt riktig beskriver, etablert som egen organisasjon utenfor jazzsenteret.

Østnorsk jazzsenter utvikler musikkfeltet både lokalt og regionalt, så vel som nasjonalt og internasjonalt. Vi kanalisere fylkeskommunale tilskudd til lokale konsertarrangører, vi bidrar med kurs- og kompetanseheving for både arrangører og musikkbransje, vi bestiller, produserer og formidler ny, norsk musikk, vi skaper arenaer for talentutvikling og rekruttering til musikklivet, vi bestiller og utvikler pedagogiske tjenester fra utøvere og komponister i det frie feltet og vi bidrar til at norske musikere og musikkskapere etablerer internasjonale nettverk gjennom utgivelser og turnévirkosomhet. Senteret har også en interessepolitisk funksjon gjennom myndighetskontakt og representasjon på vegne av et bredt felt av musikere, produsenter, konsertarrangører og frivillig musikkliv.

I sum utfører Østnorsk jazzsenter de fleste oppgaver som beskrives i «En høysang for Innlandet». Imidlertid er vår virksomhet av betydelig mindre omfang enn det som skisseres for Musikk i Innlandet (MI), all den tid vi arbeider for og med aktører i sju fylker med en statlig finansiering på kun 2 mill til drift og 1 mill til orkestervirkosomhet. Her ligger muligens også noe av svaret på hvorfor vår virksomhet ikke har vært synlig nok til å fange verken informantenes eller forskernes oppmerksomhet i arbeidet med rapporten.

MØST Musikknettverk Østlandet arbeider for fem Østlandsfylker; Oslo, Akershus, Østfold, Hedmark og Oppland, og finansieres med tilskudd fra Norsk kulturråd og fylkeskommunene. MØST jobber for deling av kompetanse og knytter nettverk på tvers av store deler av regionen og på tvers av sjangre og funksjoner i musikkbransjen. MØST knytter også lokale, regionale og nasjonale ressurser sammen i en koordinert strategi med øvrig virkemiddelapparat for å bygge en sterkere musikknæring. Fremfor alt er kompetansesenteret tett på de enkeltstående aktørene på feltet gjennom utstrakt kursing, veiledning og nettverksarrangementer.

MØST ble, som notatet beskriver, etablert som egen forening i januar 2018, men systemene, rutine og nettverket var allerede godt etablert etter åtte års drift i Østnorsk jazzsenter. Senteret inngår i en landsdekkende nettverksstruktur med sju regionale kompetansesentre for musikk. Som notatet påpeker fikk disse sju sentrene et tydelig mandat for videreutvikling gjennom fornyede retningslinjer fra Norsk Kulturråd i 2017, hvor formålet er å styrke kompetanse og bransjeferdigheter i det frie musikkfeltet.

Til tross for et omfattende nedslagsfelt, mottar MØST, i likhet med Østnorsk jazzsenter, en liten sum statlige driftsmidler sammenlignet med de andre regionale sentrene. Inneværende år mottar MØST 0,9 mill. i statlig driftstilskudd. Til sammenligning mottar Brak (Hordaland og Sogn og Fjordane) nesten tre ganger så mye. Denne situasjonen kan endres dersom Hedmark og Oppland fylkeskommuner samarbeider med MØST om å etablere en egen avdeling av kompetansesentret i Innlandet. Det er ingen grunn til at musikkbransjen på Østlandet generelt og Innlandet spesielt ikke skal ha et like godt tilbud om kompetanseheving og kunnskapsdeling som andre deler av landet.

2. Faste musikerstillinger versus tidsavgrensede engasjementer

Notatet tar på grundig vis opp problemstillingen om hvorvidt MI skal gå for faste stillinger eller korte engasjementer. Dette er en aktuell problemstilling som aktører i musikkfeltet har ulike syn på. Imidlertid tror vi at tidsavgrensede engasjementer har noen fordeler framfor faste stillinger for utøvere, komponister og kunstneriske ledere i det frie feltet. Det er vårt inntrykk at mange musikere og musikkskaperne som i dag er selvstendig næringsdrivende, foretrekker en yrkeskarriere hvor man har mange ulike arbeids- og oppdragsgivere og går fra oppdrag til oppdrag. Dette er en måte å tilknytte seg arbeidslivet på som i stor grad gjenspeiler kunstneriske idealer hos utøvere og skapere i det vi betegner som det frie musikkfeltet; dvs utøvere innen tradert og improvisert musikk. En forutsetning for kunstnerisk utvikling hos disse aktørene er å stadig utvikle nye band, ensembler og samspillkonstellasjoner, å skrive og utvikle ny musikk og å møte nye komponister, solister og medmusikanter. Slik utvikles egen kunstnerisk praksis. En yrkesmessig tilknytning til arbeidslivet hvor man stadig går inn og ut av band og ensembler, og stadig spiller med og for nye medmusikere, samtidig som man har anledning til å arbeide over lang tid i enkelte utvalgte band og ensembler er den optimale tilværelsen for mange aktører i det frie feltet. Kontinuitet er nemlig også et sentralt poeng; kunstnerisk utvikling forutsetter at konstellasjoner og idéer har lengre levetid enn noen få framføringer. Å finne sin egen stemme og å videreføre et unikt uttrykk er et sentralt kunstnerisk poeng for de fleste utøvere i det frie musikkfeltet. Dette krever at man fordyper seg og arbeider med idéer, uttrykk og utvalgte konstellasjoner over tid – gjerne år. Å investere tid i enkeltprosjekter, band og ensembler står ofte i skarp kontrast til mulighetene for egeninntjening. Men gjennom å eksponere produksjoner over tid, bygger man publikum som igjen kan bidra til økte billett- og honorarinntekter på sikt.

Når MØST og Østnorsk jazzsenter støtter forslaget om at en hovedandel av MIs virksomhet baseres på tidsavgrensede engasjementer er det under forutsetning av at utøvere og skaperes sosiale rettigheter ivaretas på en god måte. Det må være en selvfølge at kunstnerne har rettigheter til både syke-, foreldrepenger og pensjon på lik linje med andre arbeidstakere og at det etableres honorarnivåer som tillater at næringsdrivende også sikres. En annen forutsetning er at oppdragene har en viss varighet slik at utøverne rekker å etablere gode og trygge musikalske fellesskap. Musikalsk kvalitet handler vel så mye om samspill over tid som om solistiske ferdigheter.

Vi støtter altså forslaget om en pool. Når det gjelder utøvernes musikalske bakgrunn og sjangertilhørighet, tror vi at det vil være en fordel å sikre en sjangermessig bredde i poolen. Samtidig må det påpekes at mange utøvere og skapere i det frie feltet besitter en bred sjangermessig kompetanse. For eksempel gir utdanningsinstitusjonene innen jazz og improvisert musikk sine studenter en bred og sammensatt musikalsk erfaring. Det er et faktum at det offentlige engasjementet (fra både stat og fylker) er størst innen klassisk og opera. Andre musikkformer på høyt kunstnerisk nivå har ikke forutsigbare forutsetninger for drift, produksjon og formidling. Her representerer MI en helt unik mulighet til å løfte det frie musikkfeltet.

3. Om spillesteder, konsertarrangører og fasiliteter for framføring og produksjon

Rapporten går ikke særlig dypt i beskrivelsen av arrangørfeltet. Et flertall av norske konsertarrangører er basert på utstrakt frivillig virksomhet. Konsertarrangørene er ofte ikke de samme personene som er ansatt i kulturhus, skolesaler, utesteder eller restauranter. Det nye MI må forholde seg til mange lokale konsertarrangører, og det er viktig at man legger til rette for at disse kan vokse. Samtidig bør Innlandet fylke legge en strategi for hvordan konsertarrangører og festivaler kan videreutvikles og ivaretas gjennom andre fylkeskommunale virkemidler – også sett i sammenheng med Kulturrådets arbeid på området. Systemene må samvirke slik at både de store regionale fyrtårnene, de regionale mellomaktørene og de mindre lokale arrangørene ivaretas.

MI må, slik notatet anbefaler, etablere og ha nær kontakt med arrangørnettverket i regionen. Deltakerne i nettverket bør imidlertid ikke ha noen plikt til å ta i mot MIs produksjoner. En forutsetning for god drift av lokale arrangører er at man får presentere et unikt program hvor egenart og sjangertilhørighet ivaretas. Samtidig bør konsertarrangørene utfordres til å presentere uttrykk utenfor egen komfortsone, men slike utfordringer bør legges fram med positivt fortegn, ikke under tvang. MI må også ha mulighet til å selge produksjoner til, og inngå avtaler med, offentlige og private aktører utenfor arrangørnettverket. At etableringen av MI ifølge notatet vil «løse utfordringene med manglende turnéruiter» tror vi er å ta munnen for full. MI og arrangørnettverk er i seg selv ingen quick fix. Turnéruiter oppstår ikke av seg selv. Her kreves det koordinert innsats over lang tid fra flere parter også utenfor MI; fra lokale ildsjeler som jobber gratis 24/7 til kollektivtilbud som frakter publikum, fra lokale sjenkebestemmelser til nasjonale tilskuddsordninger på kulturfeltet osv. Kort sagt må både børs og katedral dra i samme retning for å lykkes med å opprettholde et mangslungent turnénettverk.

Rapporten nevner ikke arenaer for framføring og produksjon i særlig grad. Gode lokaler er viktig, og med etableringen av MI får regionen mulighet til å etablere nye og ruste opp eksisterende arenaer til beste både for aktører som tar del i MIs virksomhet, men også for andre, fristilte aktører. Det frie musikkfeltet preges av at det består av mange små aktører og enheter. Ved å legge til rette for flere og bedre arenaer for øving, produksjon og framføring vil en bieffekt være at flere aktører møtes og knytter nettverk. Gode produksjonsarenaer lokalisert til flere geografiske steder i det nye storfylket vil bidra til at aktører med tilknytning til regionen kan legge flere av sine produksjons- og øvingsperioder til Innlandet.

Det er utvilsomt behov for bistand og finansiering til konsertarrangører, scener og produksjonslokaler over hele landet. Midler til disse formålene bør ikke trekkes ut av potten som settes av til MI. Konsertarrangører, festivaler, scener, produksjonslokaler med mer bør finansieres over eksisterende lokale, fylkeskommunale og statlige ordninger. Disse ordningene bør styrkes.

En forutsetning for et variert og stabilt musikkliv er at det offentlige legger til rette for ulike ordninger og insentiver som ivaretar mangfoldet. Store festivaler, små helårsarrangører, artister med stort internasjonalt nedslagsfelt og utøvere innen smale sjangre har ulike behov som ikke ivaretas i én ordning. One size passer ikke alle. Ulikt innrettede ordninger i MI, i fylkeskommunene, i Norsk kulturråd m.fl. utfyller hverandre og sikrer mangfoldet.

4. Om samarbeid med og mellom andre aktører

Å basere seg på flest mulig regionale musikere er et naturlig mål i en regional satsning. For å oppnå dette må det legges til rette på flere områder slik at flere aktører finner det attraktivt å knytte seg til regionen – også i perioder der de ikke er engasjert i MI-prosjekter. Foruten tilgang til gode øvings- og produksjonslokaler, trenger musikere også ulike tjenesteleverandører som til sammen utgjør en økologi; fra lyd/lys og scener til studioer med teknikere og produsenter – skal du gjøre booking selv eller skal du få noe til å hjelpe deg med det – det samme gjelder regnskap, søknadsskriving, markedsføring, tekster og visuelle uttrykk – og man trenger et bredt miljø av utøvere fra ulike sjangre. Alt trenger ikke være kortreist, men jo større miljø man er en del av, jo mindre blir behovet for å søke seg bort fra regionen. I den forbindelse er et initiativ som Kulturkollektivet et godt eksempel på et miljø som kan komplementere MI. Kulturkollektivet har ambisjoner og målsettinger som med litt drahjelp kan bidra til å bygge en bredere og mer kraftfull regional musikk- og kulturbransje.

5. Kompetanse og kursing

Rapporten anbefaler at MI bør drive kursvirksomhet og kompetansedeling i musikkfeltet. Imidlertid fins det allerede etablerte strukturer som har ansvar for dette. Derfor bør MI og Innlandet fylkeskommune etablere en egen MØST-avdeling for Innlandet. På denne måten kan kompetansevirksomheten styrkes og koordineres med de eksisterende regionale kompetansesentrene og nasjonale aktører som Norske konsertarrangører, MFO, Gramart, MUO og Music Norway.

6. Orkester vs ensemble vs frie prosjektmidler

Notatets betraktninger rundt drift, turnémuligheter og repertoarutvikling for ulike orkestre og ensemble-formater blir noe unyansert.

Det hevdes blant annet at Det norske blåseensemblet «koster» 25 mill kr per år. Det riktige tallet er minst 36 mill – hvorav staten bidrar med 25 mill (70 %), Østfold fylke med 5,5 mill (15%) og Halden kommune med 5,5 mill (15%). I tillegg til dette kommer egeninntekter.

Videre hevdes det at orkestre som DNoB eller Trondheim jazzorkester er «lite turné-vennlige», øyensynlig fordi disse ikke kan spille på små steder. Så vidt oss bekjent driver begge orkestre utstrakt turnévirksomhet i inn- og utland. Vår egen erfaring med ensembledrift i snart 20 år, er at man kan gjennomføre konserter på de utroligste steder så lenge det fins strøm og vei. Faktisk er det ofte slik at jo større by, jo mindre scene. De best utstyrte spillestedene med størst sceneareal finner man forbausende ofte på mellomstore og små steder, ofte fordi flere miljøer har gått sammen om felles løsninger.

Forfatterne av notatet later til å ha liten tillit til norske musikers evne til å kommunisere med et bredt publikum. Vi tror at det absolutt er mulig å drive et ensemble som både kan ivareta krav til høy faglig kvalitet óg krav om lokal tilhørighet. En modell som åpner for drift av ensembler kan også balansere behovet for kontinuitet gjennom åremålsoppdrag kombinert

med en musikerpool. Vi vil derfor advare mot å avskrive tanken om å etablere et stort ensemble på 15 – 20 utøvere. Når Innlandet skal satse på musikkfeltet må det legges til rette for større produksjoner. Satsingen bør ikke utelukkende konsentreres rundt småband.

Musikere har bedre forutsetninger for å drive små band på eget initiativ og finansiere dette ved hjelp av kommersielle inntekter og ulike offentlige støtteordninger. Slike små band vil likevel trenge hjelp til å legge omfattende turneer. På dette området er det behov for et offentlig finansiert apparat som kan samvirke med private aktører. Dette behovet bør MI møte gjennom å samarbeide tett og nært med lokale og regionale aktører i bransjen. Samtidig vil også en søknadsbasert tilskuddspott i MI være kjærkomment.

Vi støtter konklusjonen om å ikke etablere et fast kammer- eller symfonisk orkester. Innlandet har høyt kvalifiserte skapere og utøvere innen en rekke musikalske sjangre, inkludert tradisjonsmusikk, jazz og ulike former for populærmusikk. Opprettelsen av MI vil bidra til at flere aktører i det frie feltet oppnår gode rammevilkår og profesjonelle betingelser for produksjon og formidling. Satsingen vil ikke bare være av lokal og regional interesse, men vil utvilsomt også skape ringvirkninger, økt interesse og oppmerksomhet nasjonalt og internasjonalt.

7. Statlig og regional finansiering – og økonomisk ramme

I «En høysang for Innlandet» gis det uttrykk for at det er små muligheter for statlig medfinansiering til en musikksatsing. Vi tror tvert imot at Innlandet har god grunn til å forvente statlig samarbeid. En nyskapende og ambisiøs musikksatsing er absolutt noe staten bør og kan bidra til. I dag finansierer staten den største andelen av nasjonale og regionale musikkinstusjoner i Oslo, Østfold, Agder, Rogaland, Hordaland, Trøndelag og Nord-Norge. Selvfølgelig bør staten bidra til å bygge en ny musikkorganisasjon for det profesjonelle musikklivet i Innlandet. Når dét er sagt, bør målestokken være de regionale orkestrene. En satsing i Innlandet bør ikke stå tilbake for disse. Det er mulig at utreders mandat var å gi anbefalinger på en organisering med et øvre tak på rundt 20 mill., men vi kan ikke se noen god grunn til at MI skal drives på et økonomisk nivå som ligger langt under, og nær bare halvparten av, midlene det offentlige stiller til rådighet for regionale musikksatsinger i andre deler av landet. Det (økonomisk) minste regionale orkesteret er per i dag tidligere nevnte DNoB. De mottar om lag 35 mill. fra det offentlige, mens det største regionale orkesteret, Trondheim symfoniorkester, mottar i overkant av 123 mill. fra stat og region hvert år.

Potten for frie, søkbare prosjektmidler i MI bør ikke være tilgjengelige for konsertarrangører og festivaler – som selvfølgelig fortsatt vil ha egne finansieringsordninger i både fylke og stat/Kulturråd. Eksisterende fylkeskommunale kunstner-, arbeids- og etableringsstipender må også videreføres.

Rammen for MI skal deles i tre potter etter driftskostnader. For at satsingen skal ha effekt, må totalen må være betydelig større enn 20 mill. – og på linje med tilsvarende regionale satsinger.

8. Krav om tilknytning til Innlandet

Vi har forståelse for ønsket om at utøvere som knyttes til MI må ha tilknytning til Innlandet. Imidlertid vil et krav om bostedsadresse i Innlandet føre til at en stor andel aktuelle utøvere og skapere ikke vil komme i betraktning for oppdrag. Vi anbefaler at forventningen om tilknytning til regionen ikke legges som et førende prinsipp, men at annen sterk tilknytning til regionen eller spesielle kunstneriske hensyn også kvalifiserer til deltakelse i pool, engasjementer av lengre varighet eller oppdrag som artist in residence.

9. Forslag til vedtekter og retningslinjer

Når man går inn for en offentlig satsing i musikkfeltet bør man møte følgende behov:

- Å drive konsert- og turnévirksomhet i møte med et bredt publikum
- Å drive produksjon og formidling innen ikke-kommersielle sjangre
- Å samarbeide med og bygge opp under kommersiell virksomhet i bransjen
- Å drive større fellesskapsprosjekter som ensembler, orkestre og større produksjoner

Vi leser forslag til vedtekter og retningslinjer dithen at disse i stor grad ivaretar ovenstående hensyn. Imidlertid er punktet om krav til bosted for deltakelse i musikerpoolen for strengt. Vi kan ikke se at å bli tatt opp i poolen vil generere så store inntekter for enkeltpersoner at dette alene vil være grunn nok til å flytte til Innlandet. Mange utøvere og skapere i det frie feltet har en nasjonal og internasjonal karriere, og bosted kan ikke være styrende for hvor man kan ta på seg oppdrag.

Avslutningsvis ønsker vi igjen å takke politikere og administrasjon i Hedmark og Oppland fylkeskommuner for å ta både musikklivet og regionreformen på alvor. Den offentlige debatten om sistnevnte kan trygt sies å ha vært under pari den siste tida. «En høysang for Innlandet» viser derimot at Hedmark og Oppland fylkeskommuner har ambisjoner på vegne av et unikt musikkfelt. Dere har allerede vist at dere evner å fatte tøffe vedtak og utføre store løft på kunstfeltet, ikke minst med suksessen Teater Innlandet. At dere nå er klare for et like stort løft for regionens musikkliv, og at løftet innledes med en grundig og kvalifisert utredning, fortjener all honnør! Vi er klare for å løfte sammen med dere.

Med vennlig hilsen

Trond Grovane Moe
daglig leder, MØST

Kari Grete Jacobsen
daglig leder, Østnorsk jazzsenter

www.mxst.no
trond@mxst.no
tlf 412 77 441

www.ostnorskjazzsenter.no
post@ostnorskjazzsenter.no
tlf 2200 5628